

Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu

7 Eylül 2006, Ankara

Dünyada ekonomik kalkınma dinamiklerinde yaşanan yenilikler, kalkınma politikalarında önemli değişimlere yol açmaktadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde yeni kalkınma dinamikleri değişik yönetim mekanizmaları ile yönlendirilerek kalkınma hedeflerine ulaşılmaktadır. Yeni yönetim mekanizmaları ve kalkınmanın yeni dinamikleri ekonomik kalkınmanın tanımını ve kurumsal yapılarını değiştirmektedir.

Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA) ekonomik kalkınmayı yönlendiren kurumlar olarak önem taşımaktadır. Avrupa ülkeleri örneklerinde BKA'lar belli bir yerelliğin aktörlerinin ekonomik kalkınma konusunda etkin katılımına olanak tanımaktadır. Yerellik için kalkınma stratejileri hazırlayarak ve uygulayarak, yerelin var olan kapasitesini ve olanaklarını harekete geçirerek Bölgesel Kalkınma Ajansları bölgelerinin kalkınmasını sağlamaya çalışmaktadır. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde özellikle 1990'lı yılların ikinci yarısında AB'ne adaylık ve entegrasyon sürecinde BKA'ların kurulması AB tarafından hem fikir hem de finansman olarak desteklenmiştir. Türkiye'de AB bölgesel politikalarına uyum çerçevesinde BKA'ların kurulmasını ve yönetilmesini düzenleyen 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" 25 Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de bölgelerarası sosyo-ekonomik farklılıkların azaltılması ve kalkınmada geri kalmış bölgelerin geliştirilmesi üzerine çözümler planlı kalkınma döneminin başlangıcından bu yana üretilmeye çalışılmıştır. Ancak bu konuda çok etkili çözümlerin geliştirilemediğini söylemek doğru olur. Türkiye'de bölgesel kalkınma politikası Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından Ulusal Kalkınma Planları paralelinde yürütülmektedir. Buna ek olarak sektörel bölgesel kalkınma planları özellikle Güney Doğu Anadolu ve Doğu Anadolu gibi bölgeler için hazırlanmaktadır.

1999 yılından bu yana Türkiye'nin AB'ne resmi adaylık süreci, bölgesel kalkınma ve yönetim konularına verilen önemi artırmıştır. 26 yeni İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması'nın (İBBS) tanımlanması ve bu bölgelerin bazılarında yerel aktörlerin de katılımıyla BKA kurma çalışmaları Türkiye'nin AB bölgesel politikalarına uyum politikalarının bir bölümünü oluşturmaktadır. BKA'ların kuruluşuna ilişkin yeni yasanın yanısıra, yeni yasalaşan Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi diğer kanunlar AB'ne uyum çalışmalarını en açık şekilde ortaya

koymaktadır. Bu kurumsal ve yasal değişimler aynı zamanda yerelleşme sürecinin ve büyük-ölçekteki kamu reformunun önemli bölümlerini oluşturmaktadır. Ekonomik kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesi için Türkiye’de çok daha etkin yaklaşımların geliştirilmesi gerekmektedir.

Yerel ekonomik kalkınmayı sağlamak ve yönetmek günümüzde ne tek bir merkezi örgütün ne de tek bir BKA’nın başarabileceği bir durum değildir. Bundan dolayı bölgesel kalkınma tanımlanırken yönetim konuları ve yereldeki aktörlerin katılımı ve bu bağlamda Türkiye’deki kamu idaresi reformu çok önemli gözükmemektedir. Diğer bir deyişle, bölgesel kalkınmanın birbiriyle iç içe olan boyutları; yönetim yapıları ve mekanizmaları ile kurumsal ve örgütsel yapılanmalar bu sempozyum sırasında önemle vurgulanacaktır. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu’nda bölgesel kalkınmanın yönetişimi ve BKA’lar, bölgesel kalkınma politikalarında ve uygulamalarında olan değişimleri değerlendirirken ana konular olarak ele alınacaktır.

Farklı yerelliklerde yönetim mekanizmalarının ve uygulamalarının kendine özgü kurumsal ve örgütsel yapıları vardır. Kalkınma konusunda yerel ölçekte yaşanacak başarı doğru müdahale araçlarını seçme ve yerel aktörlerin katılımı ve rolüyle doğrudan ilişkilidir. Uluslararası deneyimler de bu konunun önemini göstermektedir. Bu deneyimlerin irdelenmesi, Türkiye’de yerel ekonomik kalkınma konusunda önümüzdeki kısa ve orta vadede gerçekleşebilecek gelişmeleri yönlendirmede önemli olabilecektir. Dünyadaki ve özellikle Avrupa’daki farklı ajansların ve kurumların başarı öykülerinin incelenmesinin yanı sıra, bu örneklerle Türkiye’de gerçekleşen çalışmaların karşılaştırmalı bir değerlendirmesinin yapılmasında önemli olacaktır. Bu bağlamda Sempozyumda yer alacak kuramsal katkıların ve uygulamadan gelen deneyimlerin birlikte tartışılması faydalı olacaktır.

Prof. Dr. Ahmet Acar

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Rektör Yardımcısı